

POLITIKERSPØRGSMÅL

Spørgsmål nr.: FRR-011-26

Dato: 29. marts 2026

Stillet af: Anja Rosengreen (F)

Besvarelse udsendt den: 11. maj 2026

Spørgsmål om dispensation/tilladelse til dumping af jord i råstofgrave

Motivation og spørgsmål:

Jeg hører lidt bekymrende, at man i Region Sjælland giver en del dispensationer til at opfylde med landbrugsjord?

Kan jeg få en orientering om praksisser for tilladelse/ dispensation til jordopfyld i tidligere råstofgrave, i henholdsvis Region Sjælland og Region Hovedstaden?

Hvor mange tilladelser/ dispensationer er søgt og hvor mange givet, i henholdsvis Region Sjælland og Region Hovedstaden siden 2021?

Hvem/ hvilke firmaer er det der søger?

Hvilke kriterier afgøres det efter i henholdsvis Region Sjælland og Region Hovedstaden?

Hvad testes jorden for inden dumpning? Testes der fx for PFAS og pesticider?

Svar:

Nedenstående svar er koordineret mellem Region Sjælland og Region Hovedstaden.

Kan jeg få en orientering om praksisser for tilladelse/ dispensation til jordopfyld i tidligere råstofgrave, i henholdsvis Region Sjælland og Region Hovedstaden?

For både Region Hovedstaden og Region Sjælland gælder hovedreglen, at:

- Det er forbudt at tilføre jord til råstofgrave, men regionerne kan give dispensation på visse betingelser.
- En dispensation forudsætter, at der ikke er risiko for forurening af vandindvindingsanlæg eller af grundvand, som forventes at indgå i den fremtidige drikkevandsforsyning, og at andre tilsvarende miljømæssige hensyn ikke taler imod.
- Afgørelserne træffes desuden på baggrund af den praksis, der bliver fastlagt i afgørelser truffet i Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klagenævnets praksis er de seneste år blevet mere restriktiv.

Det er Jordforureningslovens § 52, der regulerer dispensationer til at tilføre jord i råstofgrave og tidligere råstofgrave.

I begge regioner gælder det, at når der gives en dispensation til jordtilførsel til en råstofgrav, stilles der en række vilkår. Det er dels generelle vilkår vedrørende driften, vilkår for forhåndsgodkendelse samt vilkår for egenkontrol. Vilkårene har til formål at sikre, at der kun tilføres ren intakt jord til modtagerarealet. Der føres tilsyn med overholdelsen af vilkårene.

Hvor mange tilladelser/ dispensationer er søgt og hvor mange givet, i henholdsvis Region Sjælland og Region Hovedstaden siden 2021?

Der er stor forskel på de to regioner i forhold til størrelsen, og antallet af aktive råstofgrave. I Regionen Hovedstaden er der 16 aktive råstofgrave og i Region Sjælland er der 52 aktive råstofgrave.

Siden 2021 har Region Sjælland modtaget 18 ansøgninger om dispensation til at tilføre jord i råstofgrave. I samme periode er der givet 7 afslag. Der er givet 11 dispensationer, heraf er 6 dispensationer til Banedanmarks Femeren forbindelse, hvor lerholdig jord fra banelegemet blev skiftet ud med lerholdige jord langs banelegemet, hvilket medførte store besparelser på råstofforbruget og reducerede transporten af jord og dermed CO₂ udledningen.

Der er 8 dispensationer i drift, hvor der føres årligt tilsyn, herunder kontrol med at fastsatte grænseværdier overholdes.

I Region Hovedstaden er der siden 2021 modtaget 3 ansøgninger om dispensation til at tilføre jord til råstofgrave. Den ene var ansøgning om lovliggende dispensation til allerede tilført jord. Heraf er der meddelt to afslag, og en lovliggende dispensation.

Der er 3 dispensationer i drift, hvor der løbende føres tilsyn, og hvor regionen udtager kontrolprøver.

Hvem/ hvilke firmaer er det der søger?

I Region Sjælland er det typisk råstofindvinder og/eller ejer af aktive grusgrave (ofte med en rådgiver), der søger om dispensation til at tilføre jord i råstofgrave. Det kan også forekomme, at jordhåndteringsvirksomheder og vognmænd ansøger, men altid i samarbejde med lodsejer

I Region Hovedstaden er det både enkeltpersoner via rådgiver og firmaer som f.eks. TSG ApS, der søger om dispensation fra forbuddet om tilførsel af jord i råstofgrave. Når det er firmaer, der ansøger, er det typisk som afslutning på en råstofindvinding, dvs. en del af råstofgravens efterbehandling.

Hvilke kriterier afgøres det efter i henholdsvis Region Sjælland og Region Hovedstaden?

I begge regionerne beror vurderingen af, om der kan gives en dispensation, på:

- en grundig geologisk og hydrologisk vurdering af modtager arealet - herunder tykkelsen af beskyttende lerlag
- om arealet ligger i vigtige drikkevandsområder
- analyse af grundvandsstrømninger
- øvrige lokale forhold, der kan have betydning

Der kan kun gives en dispensation, hvis der ikke er risiko for forurening af vandindvindingsanlæg eller af grundvand, som forventes at indgå i den fremtidige drikkevandsforsyning. Det er desuden et krav at den tilførte jord er uforurennet og intakt. Se uddybning nedenfor.

Hvad testes jorden forinden dumpning? Testes der fx for PFAS og pesticider?

Der gives dispensation til tilførsel af uforurennet intakt jord. Ved uforurennet jord forstås jord som kan overholde grænseværdier fastsat af regionen. Ved intakt jord forstås jord som er aflejret i naturen uden menneskelige påvirkning.

Det har ikke været praksis at teste for PFAS eller pesticider i de to regioner. I stedet stilles der vilkår i dispensationen, som forebygger at der tilføres jord forurennet med PFAS og pesticider. Region Hovedstaden har i en sag fra 2024 om lovliggørelse af allerede tilført jord i Region Hovedstaden stillet krav om at jorden analyseres for PFAS. Det er begge regioners vurdering, at det fremadrettet er relevant at teste for PFAS, og vil sammen med de øvrige regioner

følge udviklingen for hvordan der bedst testes for den meget komplekse og indbyrdes meget forskellige kemikaliegruppe.

Jorden testes for:

- Oliestoffer/kulbrinter
- BTEX, (stoffer der er bestanddele af benzin)
- Tjærestoffer kaldet PAH'er
- Udvalgte tungmetaller
- Udvalgte kemikalier (typiske industrikemikalier)